

RUSKÉ PRÁVO

Pozor na joint venture

Rusko a další země bývalého Sovětského svazu jsou již delší dobu předmětem zájmu mnoha investorů nejen z České republiky. Jedním ze způsobů, jakým zahraniční investoři na ruský trh vstupují, je vytvoření společného podniku (joint venture) s jiným podnikatelem. Ruské právo společnosti však stále skýtá pro zahraniční investory mnoho specifik či přímo problémů, které vstup investorů na ruský trh významně ovlivňují.

FORMY SPOLEČNOSTÍ

V Rusku existují tři formy obchodních společností. Jde o společnost s ručením omezeným, otevřenou akciovou společ-

nost a uzavřenou akciovou společnost. Mezi jednotlivými formami jsou z hlediska právní úpravy a jejich fungování zásadní rozdíly, a investor by tedy měl věnovat zvýšenou pozornost tomu, s jakou z uvedených společností přichází do styku. Zejména se to týká rozdílení mezi dvěma typy akciových společností, které český právní řád nezná. Mezi základní rozdíly patří, že akcie otevřených společností mohou být veřejně nabízeny a společnost může mít neomezený počet akcionářů. Akcie uzavřené akciové společnosti veřejně nabízeny být nemohou, naopak společnost může počet akcionářů omezit, přičemž jejich maximální počet je padesát. Na rozdíl od otevřené akciové společnosti mají akcionáři uzavřené akciové společnosti zákonné předkupní právo na akcie ostatních akcionářů. Odlišnosti mezi jednotlivými formami je však více a je nutné je brát při strukturování ruských transakcí v úvahu.

AKCIONÁŘSKÁ DOHODA

Smlouva mezi akcionáři společnosti o podmínkách výkonu kontroly nad společným podnikem je běžnou součástí smluvní dokumentace k joint venture projektům. V akcionářské dohodě si akcionáři vymezují zejména pravidla pro obsazování orgánů společnosti, principy hlasování o zásadních otázkách společnosti, způsoby řešení sporů či pravidla pro prodej podílů na společnosti. Mnohé zahraniční investory proto může překvapit, že tyto dohody jsou v Rusku považovány za neplatné. Tento současný právní stav, podpořený rozhodnutím federálního arbitrážního soudu z roku 2006, přinášejí investorům nemalé problémy při zakládání společných podniků v Ruské federaci.

POVINNÁ NABÍDKA PŘEVZETÍ

Při nabývání podílů v otevřených akciových společnostech dále platí, že nabude-li investor více než třicetiprocentní podíl na společnosti, je povinen učinit ostatním akcionářům nabídku na odkoupení jejich akcií. Nezáleží přitom, zda jsou akcie společnosti kótované, či nikoli (jako je tomu v českém právu). Cena za akcie odpovídá nejvyšší ceně, za kterou byly akcie společnosti obchodovány v posledních šesti měsících. Schopnost splnit svůj (poten-

JIŘÍ ŠTĚRBA, advokát
advokátní kancelář Brzobohatý Brož & Honsa

ciální) závazek uhradit kupní cenu ostatním akcionářům je přitom investor povinen zajistit vystavením neodvolatelné bankovní záruky na částku, která odpovídá ceně akcií všech ostatních akcionářů. V případě velkých společností proto může jít o velmi vysokou částku a obstarání takové záruky může významně zvyšovat transakční náklady.

ALTERNATIVNÍ STRUKTURY

Správné nastavení transakční struktury je tedy klíčovým aspektem pro fungování a úspěch joint venture projektů v Ruské federaci. I s ohledem na uvedené se proto v praxi často „přenášejí“ společný podnik mimo území Ruské federace a nezbytná smluvní dokumentace z dosahu ruského práva. K tomu bývá využíváno zahraničních struktur (kyperských, nizozemských a podobně), kdy ruský koncový podnik stoprocentně vlastní zahraniční účelová společnost (special purpose vehicle), jejíž akcionáři jsou partneři dle dohodnutých podílů. Veškeré dohody mezi partnery, zejména zmíněná akcionářská smlouva, jsou uzavřeny ve vztahu k této účelové společnosti a řídí se jiným než ruským právem.

Je však třeba říci, že ruské právo čelí tlaku ze strany zahraničních investorů, kteří by rádi vstupovali na ruský trh za příznivějších podmínek. Lze se domnívat, že tyto hlasy volající po liberalizaci právního prostředí budou v budoucnu ještě silnější, a to i s ohledem na připravované privatizace ruských státních podniků.

